

СЕКЦІЯ 3 ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

УДК 331.215.564

Васюренко Л.В.
кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри обліку і аудиту
Луганського національного аграрного університету
м. Харків, Україна

ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ БАЗОВИХ ПОКАЗНИКІВ ОПЛАТИ ПРАЦІ

АНОТАЦІЯ

Серед показників рівня життя населення та загального розвитку суспільства одним із найважливіших є розмір винагороди, яку отримують працівники за виконану працю. Дослідження та оцінювання рівня динаміки, розміру, диференціації заробітної плати як базових показників оплати праці є напрямом удосконалення організації плати праці в національній економіці країни.

Ключові слова: заробітна плата; оплата праці; диференціація; організація; механізм; трудові відносини; фонд оплати праці.

АННОТАЦИЯ

Среди показателей уровня жизни населения и общего развития общества одним из важнейших является размер вознаграждения, которое получают работники за проделанный труд. Исследования и оценки уровня динамики, размера, дифференциации заработной платы как базовых показателей оплаты труда является направлением совершенствования организации оплаты труда в национальной экономике страны.

Ключевые слова: заработная плата; оплата труда; дифференциация; организация; механизм; трудовые отношения; фонд оплаты труда.

ANNOTATION

Among the indicators of the standard of living of the population and the overall development of society, one of the most important is the amount of remuneration that employees receive for their work. Research and assessment of the level of dynamics, size, differentiation of wages as basic indicators of wages, is the direction of improving the organization of wages in the national economy.

Key words: wages; wages; differentiation; organization; mechanism; labor relations; wage Fund.

Постановка проблеми. Процес становлення і розвитку ринкових відносин в Україні спричинив трансформаційні зміни у всіх сферах вітчизняної економіки, зокрема, у процесі організації оплати праці. Заробітна плата найменших працівників залежить від їхніх особистих здібностей і людського капіталу; стає частиною валового доходу підприємця, яку він витрачає на оплату праці зайнятих у виробництві; для багатьох груп працівників вона є єдиним джерелом доходу і матеріального добробуту. Формування ринкової економіки супроводжується поглибленням диференціації оплати праці та суттєвим зменшенням її розміру в Україні, що вказує на необхідність удосконалення організації цього процесу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Сучасні економічні школи та напрями економічної думки тією чи іншою мірою досліджують механізм

організації оплати праці, його зв'язки з іншими макроекономічними змінними. Вагомий внесок у розвиток теорії трудових відносин і, зокрема, формування заробітної плати, пошуку засобів ослаблення негативних наслідків трансформаційних процесів зробили праці таких учених, як Д.В. Богиня, О.В. Бондарук, А.В. Базилюк, В.М. Вегера, М.Д. Ведерніков, А.М. Колот, В.Д. Лагутін, Е.М. Лібанова, К.І. Складана та ін. Водночас багато питань, пов'язаних із дослідженням особливостей функціонального становлення організації оплати праці, є недостатньо вивченими.

Постановка завдання. Нагальним завданням є дослідження стану визначальних показників оплати праці як основи удосконалення інституційного і макроекономічного середовища для оптимізації стану показників трудових відносин загалом.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Комплексне макроекономічне оцінювання стану показників оплати праці економіки України, на нашу думку, визначається такою низкою завдань.

Досліджуючи структуру фонду оплати праці за видами економічної діяльності у розрізі чотирьох базових складників (фонд основної заробітної плати, надбавки і доплати, премії та винагороди, заохочувальні та компенсаційні виплати), можна дійти таких висновків. Структура фонду оплати праці у промисловості має найвищі значення 456,7% щодо середнього значення серед усіх галузей національного господарства, що свідчить про велику частку зайнятих у цій галузі (табл. 1).

Структура фонду оплати праці у галузі тимчасового розміщування й організації харчування та надання інших послуг має найнижчі значення 14,1% та 7,93%, відповідно щодо середнього значення серед усіх галузей національного господарства, що свідчить про незначну частку зайнятих у цих галузях. Частка додаткових заохочувальних і компенсаційних витрат, хоч і робить оплату праці більш гнучкою, негативно впливає на соціальну захищеність працівників у сфері оплати праці та свідчить про інфляційні процеси в економіці країни, які потребують відшкодуванні в оплаті праці (рис. 1).

Таблиця 1

**Дослідження змін у структурі фонду оплати праці
у період 2010–2016 рр. за видами економічної діяльності**

КВЕД	Фонд основної заробітної плати (ФОЗП)		Надбавки і доплати		Премії і винагороди		Заохочувальні та компенсаційні виплати	
	млн. грн	% до середнього по КВЕД	млн. грн	% до ФОЗП	млн. грн	% до ФОЗП	млн. грн	% до ФОЗП
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	13 302,67	86,39	20,03	0,15	36,57	0,27	373,50	2,81
Промисловість	70 328,67	456,75	27,23	0,04	34,48	0,05	5 184,00	7,37
Будівництво	6 597,00	42,84	22,57	0,34	33,85	0,51	258,33	3,92
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт авто-транспортних засобів і мотоциклів	24 258,17	157,54	12,28	0,05	58,57	0,24	907,00	3,74
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	20 432,83	132,70	30,05	0,15	32,65	0,16	2 807,50	13,74
Тимчасове розміщування й організація харчування	2 178,00	14,14	24,28	1,11	27,60	1,27	82,67	3,80
Інформація та телекомунікації	7 604,83	49,39	17,03	0,22	50,17	0,66	606,00	7,97
Фінансова та страхова діяльність	12 310,50	79,95	23,95	0,19	49,17	0,40	1 278,50	10,39
Операції з нерухомим майном	3 504,00	22,76	26,18	0,75	35,80	1,02	166,33	4,75
Професійна, наукова та технічна діяльність	12 068,17	78,38	30,47	0,25	38,88	0,32	921,83	7,64
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	5 705,50	37,05	29,78	0,52	35,47	0,62	178,67	3,13
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	9 933,33	64,51	39,43	0,40	37,25	0,38	2 902,00	29,21
Освіта	31 028,00	201,51	52,65	0,17	8,97	0,03	2 721,17	8,77
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	20 984,50	136,28	54,85	0,26	10,85	0,05	1 650,83	7,87
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	4 906,00	31,86	40,53	0,83	28,97	0,59	328,83	6,70
Надання інших видів послуг	1 221,67	7,93	21,52	1,76	2 601,00	212,91	61,33	5,02
В середньому за КВЕД	15 397,74	100,00	29,55	0,19	195,01	1,27	1 276,78	8,29

Джерело: розроблено автором за даними [2; 3]

З огляду на те, що у регіональному аспекті середній рівень заробітної плати досить диференційований, доцільним є аналіз структури працівників за розміром оплати праці за видами економічної діяльності (табл. 2).

З таблиці видно, що від 3,8 до 8,4% працівників в Україні отримують оплату праці станом на грудень 2017 р. на рівні мінімальної заробітної плати. Визначаються сфери економіки, де відстежується позитивна тенденція до зменшення частки працівників з мінімальною винагородою за працю, зокрема сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство – з 20,5% до 4,2%; промисловість – з 19,7% до 1,7%; оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів – з 10% до 3,9%; транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність – з 12,8% до

2,8%; інформація та телекомунікації – з 7,4% до 1,5%. Але залишаються сфери економіки, де частка тих, хто отримує мінімальні кошти за свою працю, тільки зростає, це сфера тимчасового розміщування й організація харчування та надання інших видів послуг. Ця тенденція підтверджує думку про відсутність раціональності у регулюванні організації оплати праці, яка б оптимізувала вартість робочої сили в економіці. Також це свідчить про рівень тінізації сфер економічної діяльності, адже ці висновки та розрахунки побудовані на офіційних статистичних даних.

У більшості розвинених країн світу заробітна плата оцінюється не у місячному, а у погодинному еквіваленті. Погодинний розмір заробітної плати вираховується із розміру зарплати на місяць та середньомісячної норми тривалості

робочого часу за 40-годинного робочого тижня. З огляду на те, що в Україні значна частина працівників зайнята на не повний посадовий оклад, а лише частково, доцільніше буде проаналізувати рівень заробітної плати не за відпрацьований місяць, а за відпрацьовану годину (табл. 3).

Наведені у табл. 3 розрахунки свідчать, що рівень погодинної оплати праці є найвищим у фінансовій та страховій діяльності. Він суттєво відрізняється від показників в інших

сферах економіки. Зокрема, станом на 2016 р. погодинна оплата у цій сфері була 68,95 гривень, у сфері охорони здоров'я та надання соціальної допомоги – 23,45 гривень. Варто зазначити, що вказана різниця ще більше поглиблюється, оскільки за останні досліджувані роки, починаючи з 2010 р., рівень погодинної оплати праці зростав найменшими темпами у сфері надання інших видів послуг і найбільше у промисловості – у 5 разів. Таким чином, можна стверджувати, що якщо подібна

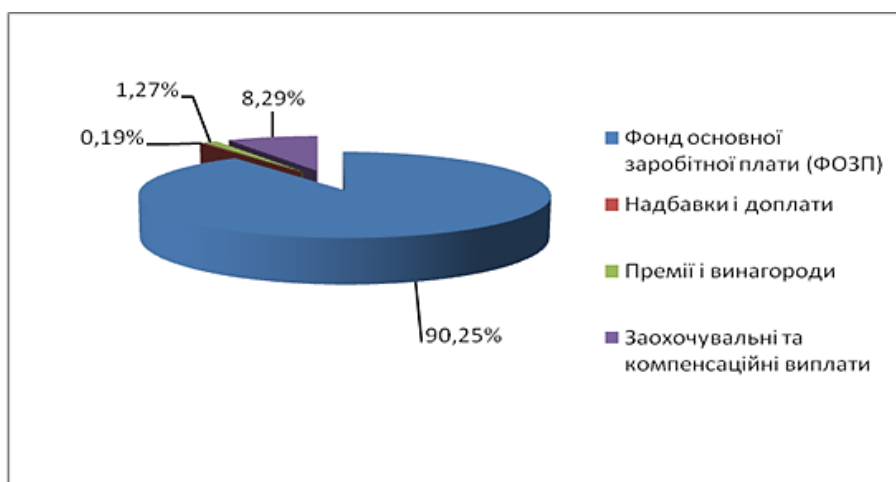

Рис. 1. Структура фонду оплати праці в середньому по національному господарству

Джерело: розроблено автором за даними [2; 3]

Таблиця 2

Частка працівників, які отримують заробітну плату в межах мінімальної у період 2010–2016 рр. за видами економічної діяльності

КВЕД	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Середнє значення за період
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	20,5	13,6	12,7	7,4	7,4	5,1	4,2	8,4
Промисловість	19,7	18,3	15,8	9,4	3,3	1,9	1,7	8,4
Будівництво	4,6	3,5	3,5	6,7	5,4	2,4	2,9	4,1
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	10,0	7,4	7,3	4,3	6,2	3,8	3,9	5,5
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	12,8	9,0	6,9	10,0	5,2	3,6	2,8	6,3
Тимчасове розміщення й організація харчування	3,9	2,7	11,1	4,4	8	4,2	6,7	6,2
Інформація та телекомунікації	7,4	6,0	3,7	8	1,9	1,8	1,5	3,8
Фінансова та страхова діяльність	2,8	6,0	4,6	7,3	3,0	1,4	2,5	4,1
Операції з нерухомим майном	3,0	8,0	2,1	6,9	5,0	2,7	3,7	4,7
Професійна, наукова та технічна діяльність	6,4	8,5	2,2	8	2,7	2,1	2,1	4,3
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	9,6	5,8	5,5	6,7	4,4	3,5	4,2	5,0
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	8,2	7,0	7,1	11,3	2,1	1,3	1,0	5,0
Освіта	8,2	7,0	7,1	10,2	4,2	2,5	2,9	5,7
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	8,0	7,0	8,1	8,7	5,0	2,7	3,1	5,8
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	11,5	10,0	11,2	10,2	6,9	5,4	5,6	8,2
Надання інших видів послуг	6,8	6,4	6,5	4,5	7,8	6,3	9,0	6,8

Джерело: розроблено автором за даними [2, 3]

тенденція буде зберігатися, то згодом рівень погодинної оплати праці набуде ще більшого розриву. Тому вже сьогодні вкрай необхідне прийняття таких управлінських рішень, які забезпечували б відповідне зростання погодинної оплати праці в у всіх галузях національної економіки.

У структурі доходів населення України важливе значення має заробітна плата найманих працівників (рис. 2). Як бачимо з рисунка 2, близько 39% у структурі доходів України займає заробітна плата. При цьому протягом досліджуваного періоду, починаючи із 2010 року, ця частка поступово зростає, хоча у 2014 р. від-

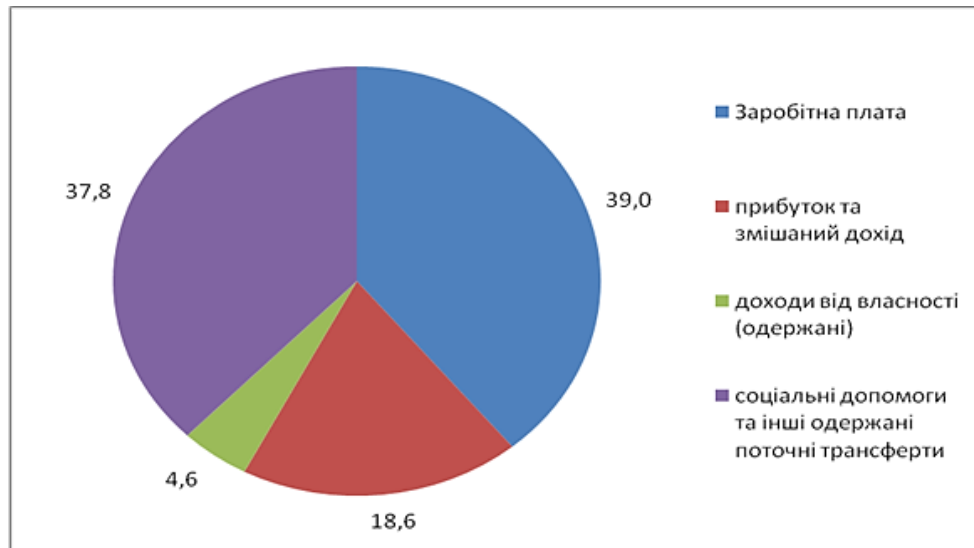

Рис. 2. Частка заробітної плати у доходах населення України у 2016 році, %
Джерело: розроблено автором за даними [2; 3]

Таблиця 3

Середньомісячна заробітна плата за відпрацьовану годину
у період 2010–2016 рр. за видами економічної діяльності

КВЕД	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Середнє значення за період
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	9,34	11,6	12,94	14,88	23,23	20,89	27,67	18,5
Промисловість	8,31	9,4	10,57	24,48	15,79	31,69	42,09	22,3
Будівництво	17,14	20,3	22,73	18,67	26,46	24,07	32,79	24,2
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	13,27	15,7	17,36	19,23	20,56	30,19	38,98	23,7
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	21,3	20,1	17,29	23,41	22,56	30,81	40,7	25,8
Тимчасове розміщення й організація харчування	16,37	18,4	19,85	14,86	14,71	18,68	24,34	18,5
Інформація та телекомунікації	26,05	33,8	37,37	29,35	15,79	45,52	64,74	37,8
Фінансова та страхова діяльність	16,05	19,0	22,19	39,49	33,47	55	68,95	39,7
Операції з нерухомим майном	18,7	21,2	24,58	17,81	44,93	23,47	32,52	27,4
Професійна, наукова та технічна діяльність	17,39	19,0	21,8	29,3	20,16	45,32	58,21	32,3
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	10,21	19,4	13,83	16,06	28,29	19,7	26,25	20,6
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	16,89	15,1	19,87	23,42	16,63	28,1	41,45	24,1
Освіта	13,89	11,2	21,52	19,51	24,48	22,77	30,56	21,7
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	14,87	16,0	17,29	14,86	19,99	17,91	23,45	18,3
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	25,6	22,2	22,34	22,38	15,5	28,75	36,09	24,5
Надання інших видів послуг	25,8	23,1	22,19	17,99	18,37	23,81	31,79	22,9

Джерело: розроблено автором за даними [2; 3]

булося її деяке зменшення. Відзначимо, що населення формує свій дохід за рахунок різних джерел. Традиційно значну частку у цій структурі займає заробітна плата.

Наведені дані свідчать, що протягом останнього десятиліття номінальні доходи населення суттєво збільшились. Особливо відчутним зростання було протягом 2010–2016 рр. У доходах населення майже 30% займає заробітна плата, і у міру зростання доходів зростає також і абсолютна сума заробітної плати.

На відміну від дуалістичної моделі західних ринків, українському ринку праці властива трисекторна модель, яка охоплює: зайнятих в офіційній економіці; зайнятих у неофіційній економіці та зайнятих одночасно в офіційній та неофіційній економіках. Особливу тривогу викликають соціально вразливі сегменти ринку праці, представлені конкурентоспроможними працівниками з нестійкою зайнятістю, спадним попитом на послуги праці, низькими та нестабільними доходами. Це великий масив прихованих безробітних, яких налічується до половини зайнятого населення країни, офіційно безробітні, контингенти не зайнятого в офіційній економіці населення, доходи яких не забезпечують достатнього життєвого рівня. Сектор неформальної зайнятості є вкрай неоднорідним за економічними та соціальними показниками сегментом і має такі характерні ознаки:

- незареєстрованість зайнятості, діяльність тільки на свій власний страх і ризик із повною відповідальністю за результати;
- суперечність із розвитком офіційної економіки, ізольованість, некоординованість цих видів діяльності;
- залежність доходів від ступеня ризику, випадкових обставин, відсутність будь-якого соціального захисту.

З огляду на можливості вітчизняної статистики, ми можемо аналізувати винятково офіційну зайнятість населення в Україні (табл. 4). Згідно зі статистичними даними, наведеними у табл. 6, бачимо, що показник офіційної зайнятості населення починаючи із 2014 р. має тенденцію до зменшення, зокрема, за досліджувані роки він зменшився на 10%. За цей же період практично вдвічі зросла кількість зайнятих у діяльності у сфері транспорту. Проте протягом останніх трьох років спостерігається зменшення зайнятості за всіма видами економічної діяльності: різке падіння на 23% у сфері фінансової та страхової діяльності.

Безумовно, це є наслідком фінансово-економічної, політичної кризи, військової агресії, яка зачепила Україну, починаючи з кінця 2013 р.

Як відомо, найменшим чином ця криза стосувалася сфери творчості, мистецтва та розваг, що відобразилось і на показниках зайнятості. Так, якщо врахувати, що за останні роки кількість зайнятих у сільському господарстві практично кожного року зменшувалася, то протягом останніх трьох-чотирьох років ми спо-

стерігали тенденції більш повільного падіння, тільки починаючи з 2014 р. кількість зайнятих у сільськогосподарському виробництві зменшилася на 7%. Також бачимо, що у сфері оптової та роздрібно торгівлі, ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів починаючи із 2014 р. кількість зайнятих зменшилася на 4%. І навіть у післякризові роки у цій галузі кількість зайнятих також зменшувалася.

Досить позитивною є динаміка зменшення кількості фахівців, зайнятих у сфері державного управління, оскільки починаючи із 2014 р. кількість державних службовців скорочувалася. Лише у 2016 р. проти 2014 р. кількість працівників у сфері державного управління становила 88%.

Згідно із законом України «Про зайнятість населення», до зайнятого населення належать особи, які працюють за наймом на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством, особи, які забезпечують себе роботою самостійно (у тому числі члени особистих селянських господарств), проходять військову чи альтернативну (невійськову) службу, на законних підставах працюють за кордоном та які мають доходи від такої зайнятості, а також особи, що навчаються за денною формою у загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах та поєднують навчання з роботою [1]. Таким чином, не всі зайняті особи отримують заробітну плату і є штатними працівниками. Тому між показником кількості зайнятого населення і середньообліковою кількістю штатних працівників є суттєва відмінність (рис. 3).

Наведені дані на рис. 3 свідчать, що починаючи із 2010 р. спостерігається суттєвий розрив між кількістю зайнятого населення і середньообліковою кількістю штатних працівників. Так, якщо у 2010 р. зайнятих в економіці України було трохи більше ніж 20 млн. осіб, а штатних працівників – близько 13 млн., то уже у 2016 р. кількість зайнятих залишилася практично на такому самому рівні, проте чисельність штатних працівників зменшилася майже на 3 млн. осіб.

Світова економічна наука зменшення кількості зайнятого населення в основному пояснює двома чинниками. По-перше, це може бути за рахунок підвищення продуктивності праці, що однозначно спричиняє вивільнення частини працівників. З іншого боку, це може бути спричинено економічною кризою, яка приводить до зменшення попиту на робочу силу та існування значної частки неофіційної зайнятості. В Україні за досліджуваний період практично до 2014 р. включно спостерігалось економічне зростання. Проте, як і у багатьох інших країнах, криза негативно відобразилася на стані виробництва, а відповідно – і на зайнятості населення. Тобто починаючи з 2014 р. відбувся спад виробництва. Це відобразилось на зменшенні попиту на працю. Якщо врахувати ці два чинники, то вони

впливали не лише на кількість штатних працівників, які зайняті у різних видах економічної діяльності, а й на рівні оплати праці.

Аналіз основних тенденцій в організації ринку оплати праці дає змогу дійти висновку, що в Україні на сучасному етапі не реалізується повною мірою жодна функція заробітної плати, що зумовлено низьким її рівнем, слабкою залежністю від результатів праці, неефективною системою організації оплати праці.

Висновки і пропозиції. Загалом підсумуємо, що ситуація з оплатою праці працівників та їх зайнятстю в Україні за досліджуваний період змінилася неоднозначно: відбулися зміни як у бік зростання показників, так і навпаки – у бік їх зменшення. У галузевому аспекті рівень оплати праці також характеризується неоднорідністю змін: за окремими галузями спостерігаються вищі темпи зростання заробітної плати порівняно з іншими галузями. Порівняння

Таблиця 4

**Динаміка облікової кількості штатних працівників
за видами економічної діяльності (на 31 грудня, тис. осіб)**

КВЕД	Облікова кількість штатних працівників						
	усього			з них жінки			
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	
						тис. осіб	%
Усього	9 022,4	8 204,8	8088,0	4 996,6	4 603,6	4 530,6	56,0
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	460,8	439,9	430,7	147,4	137,1	133,0	30,9
з них сільське господарство	401,1	376,7	368,4	136,9	126,0	122,2	33,2
Промисловість	2 288,4	2 053,0	1990,7	864,3	782,3	761,6	38,3
Будівництво	205,1	171,9	165,6	42,6	36,0	34,0	20,6
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	781,7	706,6	747,5	405,0	377,0	398,1	53,3
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	730,1	657,9	680,3	283,2	252,5	259,5	38,1
діяльність у сфері транспорту	287,7	266,2	290,5	89,1	80,4	88,7	30,5
складське господарство та допоміжна діяльність у сфері транспорту	349,5	308,5	308,3	113,6	99,6	99,9	32,4
поштова та кур'єрська діяльність	92,9	83,1	81,5	80,5	72,5	70,9	87,0
Тимчасове розміщення й організація харчування	79,6	72,3	75,7	54,1	49,6	51,6	68,2
Інформація та телекомунікації	148,1	132,5	122,3	66,3	60,1	55,8	45,6
Фінансова та страхова діяльність	254,3	203,6	196,2	179,7	145,5	141,6	72,2
Операції з нерухомим майном	100,0	89,9	82,5	44,6	40,2	35,4	42,9
Професійна, наукова та технічна діяльність з неї наукові дослідження та розробки	276,3	240,5	234,4	146,8	129,9	126,2	53,8
105,1	98,7	91,0	51,9	49,4	45,6	50,1	
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	221,0	180,4	182,8	93,2	81,9	81,2	44,4
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	555,1	505,7	490,9	373,0	341,8	328,5	66,9
Освіта	1 586,3	1 516,2	1478,6	1 224,6	1 175,9	1 150,4	77,8
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	1 123,3	1 040,8	1022,5	934,2	865,8	850,2	83,1
з них охорона здоров'я	1 003,2	932,2	913,0	831,7	773,6	757,6	83,0
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	176,1	164,5	157,8	117,7	111,9	107,9	68,4
діяльність у сфері творчості, мистецтва та розваг	91,6	87,9	86,9	62,4	59,9	59,0	67,9
функціонування бібліотек, архівів, музеїв та інших закладів культури	52,3	49,3	47,5	40,8	39,6	37,8	79,6
Надання інших видів послуг	36,2	29,3	29,6	19,9	16,1	15,4	52,1

Джерело: розроблено автором за даними [2; 3]

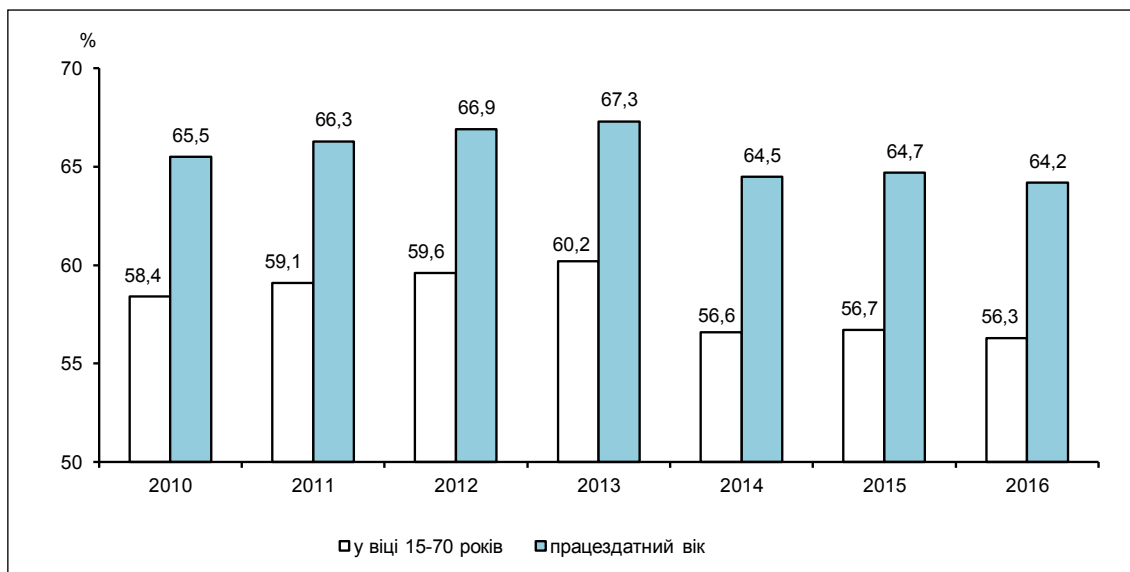

Рис. 3. Рівень зайнятості населення за період 2010–2016 рр.

Джерело: розроблено автором за даними [2; 3]

темпів зростання номінальної та реальної заробітної плати показали, що вони поступово вирівнюються, проте розмір реальної заробітної плати є недостатнім для задоволення потреб населення. Крім цього, праця найманих працівників загалом оцінюється невідповідно до виконаної ними роботи чи їх кваліфікації та оплачується на недостатньому рівні.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Закон України «Про зайнятість населення» від 30 серпня 2016 року. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>

2. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Мінфін. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/salary/min/>.

REFERENCES:

1. Zakon Ukrainy «Pro zaynyatlst naselennya» [Law of Ukraine «On employment»]: Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>
2. Derzhavna sluzhba statystryky Ukrainy [State statistics service of Ukraine]. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. MInfln [Ministry of finance]: Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/salary/min/>.

Vasiurenko L.V.

*Candidate of Economic Sciences,
Senior Instructor at Department of Accounting and Audit
Luhansk National Agrarian University (Kharkiv)*

ASSESSMENT OF BASIC INDICATORS OF LABOUR REMUNERATION

The process of formation and development of market relations in Ukraine has caused transformational changes in all spheres of the domestic economy, in particular, in the process of remuneration. Wages of employees depend on their personal abilities and human capital; become a part of the gross income of the entrepreneur, which he spends on wages for employed in production; for many groups of workers, it is the only source of income and material well-being. The formation of a market economy is accompanied by a deepening of wage differentiation and a significant reduction in its size in Ukraine, which indicates the need to improve the organization of this process.

Analysis of the main trends in the organization and the wage market leads to the conclusion that in Ukraine at the present stage any function of wages is not fully implemented due to its low level, weak dependence on the results of labour, inefficient system of wage organization.

The situation with the wages of workers and their employment in Ukraine during the study period has changed ambiguously, namely, there have been changes in the direction of growth of indicators, and vice versa – in the direction of their reduction. In the sectoral aspect, the level of wages is also characterized by heterogeneity of changes: in some industries, there are higher rates of wage growth compared to other industries. A comparison of the growth rates of nominal and real wages has shown that they are gradually equalized but the real wages are not sufficient to meet the needs of the population. In addition, the work of employees is generally not measured by the work they have done or their qualifications and is underpaid.